

Nieuw Perspectief! Veranderdomeinen en verandervraagstukken voor Sociale innovatie. S2M, Utrecht, 26 januari 2015

Op 26 januari 2015 hield de Projectenbrigade tijdens de Mondaymeetup van S2M een pitch-sessie rondom sociale innovatie in het sociale domein. In dit verslag vind je de voorstellen en de suggesties die aan tafel naar boven kwamen. Je bent van harte uitgenodigd te reageren, aan te vullen en mee te doen. Dat kan rechtstreeks naar de deelnemers, of via: info@projectenbrigade.nl

Naast 4 van de 5 casussen van de website van de Projectenbrigade zijn er op 26 januari nog drie andere voorstellen in een pitch neergezet. Die vind je hieronder onder Thema 4 .B. en Thema 5, B en C in dit verslag terug.

Inleiding: Burgers en organisaties zijn op zoek naar nieuwe oplossingen in de domeinen van onderwijs, zorg, welzijn, huisvesting en arbeid. Er komen daarbij veel vraagstukken naar boven bij het opnieuw vinden van ieders rol en het nieuwe perspectief. In 2015 gaan we aan de slag met **vijf casussen** om hierin concrete stappen te zetten. Daarnaast waren er op 26 januari deelnemers met eigen casussen. De (korte) beschrijvingen vind je in dit document.

Achtergrond In deze tijd van transitie is het oude nog (lang) niet voorbij, en het nieuwe nog maar beperkt zichtbaar. De kunst is verbindingen te realiseren tussen deze werelden.

Goed aansluiten bij die leefwereld en de eigen kracht van burgers is immers lastig voor een overheid die vooral nog met budgetten en regelgeving werkt. Die zijn altijd een reductie van de werkelijkheid. En logisch.

Maar aansluiten bij burgerkracht kent, zoals bekend, ook zijn kwetsbaarheid. Waar in de systeemwereld continuïteit bijna tegen wil en dank zegeviert is het voor (burger-)initiatieven zoeken naar ankerpunten hierin.

Thema 1: Sociale innovatie en wet- regelgeving

Burgers organiseren zaken vaak net even anders. Dat past vaak niet met het kader dat ondertussen al decennia is opgebouwd. Maar soms heeft het gewoon te maken met interpretatie van regelgeving of iemand die vindt dat regels op een bepaalde manier moeten worden nageleefd. Gevolg is: te weinig ruimte, flexibiliteit, voor nieuwe manieren van werken, formeel gebruik van regels, terugval op oude manieren van kijken.

PROJECTENBRIGADE
VRIJPLAATS
VOOR
VERANDERING

Casus 't Zorghuus Venray (www.zorghuus.nl). Een burgerinitiatief wordt gezien als zorgorganisatie door de inspectie van de gezondheidszorg, met alle gevolgen van dien.

Suggesties uit de bijeenkomst:

- maak ook de gemeente verantwoordelijk voor een oplossing (opm. de gemeente Venray is bij de oprichting van 't Zorghuus zeer actief betrokken geweest)
 - leg een verbinding met de landelijke vereniging van PGB-houders.
 - is het mogelijk om andere functies toe te voegen, bv. kinderopvang etc?
- De gedachte ging bijvoorbeeld uit naar het meergeneratieshuis, om van het label zorginstelling af te komen
- Is het mogelijk er een andere rechtspersoon van te maken?
 - Betrekken van de Inspectie voor de Gezondheidszorg; is het mogelijk een regelvrije ruimte te creëren ism gemeente met als insteek de transitie WMO.
 - ...
 - ...

Thema 2: Sociale innovatie en her-institutionalisering

In visie, beleid en praktijk is er vaak veel ruimte voor nieuwe initiatieven. Maar als er bijvoorbeeld over de financiering verantwoording moet worden afgelegd, budgetten berekend of worden afgerekend, dan ontstaat er vaak weer een dynamiek die een groot risico van 'her-institutionalisering in zich heeft. Hier speelt ook de spanning tussen 'kleine initiatieven' en 'grote systemen'/grote spelers. De legitimiteit staat ter discussie ('wat is het maatschappelijk effect?').

Casus: De Nieuwe Jutter, Utrecht (<http://denieuwejutter.nl/>). Het afleggen van verantwoording richting de gemeente over financiering vindt te gedetailleerd plaats. Is er wel voldoende vertrouwen?

Suggesties uit de bijeenkomst:

- lokale politiek benaderen: betrek ook gemeenteraadsleden, dit speelt veel breder. Naar de raadscommissie stappen en inspreken bij WMO en Sociaal Domein.
- crowdfunding, is dat al onderzocht?
- wat vindt de gemeente wezenlijk? Wat is de waardecreatie die vanuit de gemeente wordt gezien? Probeer de opbrengsten tastbaar te maken; welke waarde wordt hier gecreëerd.
- betrek meerdere velden bij dit gesprek (meer dan de gemeente alleen), denk aan huisartsen, etc. Kunnen deze partijen de 'spreekbuis' worden van je initiatief?
- nodig uit om een keer aan te schuiven, of houd een wijkschouw met raadsleden samen
- nieuwe rollen bij de gemeente zijn nodig, van sectoraal naar integraal

PROJECTENBRIGADE
VRIJPLAATS
VOOR
VERANDERING

- kunnen de begeleiders ook uit andere zorgpaden komen?
- neem drie initiatieven uit dezelfde buurt samen
- Start een dialoog met meer partijen hierover; zijn er activiteiten in de stad die hierop lijken en zou je kunnen samenwerken om samen met de gemeente hierover te spreken? Zijn er onder de andere vrijwilligers en professionals die daar komen interessante contacten, organisaties en initiatieven om mee samen te werken of waarvan je ideeën kunt overnemen?
- ...
- ...

Thema 3: Sociale innovatie en (vermeende) concurrentie

Samenwerking tussen bestaande organisaties en burgerinitiatief kan goed lopen, maar roept ook regelmatig vraagstukken op. De dynamiek verschilt, uitgangspunten, kaders. De ambitie is om elkaar te versterken en aanvullen, hoe doe je dat? Bestaande belangen staan nieuwe 'spelers', of nieuwe manieren van werken vaak in de weg.

Casus Wijkbedrijf Roosendaal i.s.m. het wijkteam: de samenwerking brengt verschillende belangen aan het licht. Hoe kan men elkaar wél versterken?

<nog niet aan bod geweest, casus wordt nog beschreven, verschijnt binnenkort op de website>

Thema 4: Bestaande infrastructuur en sociale innovatie

Bestaande infrastructuur, stedelijke planning en bestaande financiering van vastgoed gaat niet altijd goed samen met sociale innovatie. Toch is deze behoefte er in de transitie die nu gaande is.

Vastgoed is bijvoorbeeld neergezet vanuit de langere termijn, vanuit een redelijke mate van zekerheid over de financiering. De basis onder maatschappelijk vastgoed is in financiële zin steeds minder zeker. Welk nieuw perspectief is er?

A. Casus vrijkomend vastgoed Zoetermeer: is een nieuwe functie vanuit burgerinitiatieven te realiseren i.p.v. oude institutionele oplossingen?

Suggesties uit de bijeenkomst:

- voorbeeld: Akoesticum, Ede
- voorbeeld: de oude bibliotheek in Zeewolde
- voorbeeld: WoW – A'dam, Urban Farm (Luca van der Putten)
<http://www.wow-amsterdam.nl/story/luca-van-der-putten/> Amsterdam Economic Board A'dam (samenwerking met de gemeente om sociale innovatie te stimuleren), creative factory, R'dam (Leo van Loon)
- de grootte speelt bij dit initiatief wel, hier kunnen bij wijze van spreken wel 20 initiatieven in...

- vind een enthousiaste ambassadeur
- kluswoningen, CamelotEurope: marktpartij die een verzorgingshuis in A'dam (t.o. Artis) tot studentenhuysvesting heeft omgezet
- festival
- Broedplaats inrichten; klein startkapitaal beschikbaar stellen aan interessante SI start-ups; bv samen met gemeente Zoetermeer en maatschappelijke organisaties die werkzaam zijn in het sociaal domein
- Maak een mediastrategie om geïnteresseerden te vinden via eigen kanalen en lokale pers; bedenk van te voren wat je zelf wilt investeren in bv interne verbouwing en in kader van de regelgeving wat voor soort bedrijvigheid daar gevestigd mag worden.
- ...
- ...

B. Pitch Hester van Zwet **Verduurzaam jouw initiatief in deze tijd van transformatie.** (http://www.projectenbrigade.nl/ehbo_bij_transities/help-de-financiering-verdwijnt/)

Met de decentralisaties dreigen veel goede initiatieven de bestaande financiering te verliezen. Met een aantal interactieve sessies halen deze partijen een frisse blik binnen en werken aan een nieuwe businesscase. Hoe vind je deze nieuwe partnerships? Wat betekent cocreatie? Hoe krijg je daarmee een financieel gezond initiatief? In een kort traject met alle belanghebbenden werk je aan deze nieuwe ruimte.

Suggesties uit de bijeenkomst:

- denk aan het netwerkberaad, fondsen als het Oranjefonds
- let op dat je de subsidievraag niet enkel verlegt, maar tot echt nieuwe verhoudingen komt
- kunnen studenten de praktijkcasus uitwerken, tot een nieuw businessmodel komen?
- let op de verankering
- meedenktijd van de werkgever
- ...
- ...

Thema 5: Professionals en sociale innovatie

Bestaande organisaties in bijvoorbeeld zorg en welzijn zijn op zoek naar verbindingen met andere doelgroepen, burgerinitiatieven, andersoortige initiatieven vanuit de samenleving. Hoe kan deze aansluiting, tussen wat burgers beweegt, en wat we maatschappelijk belangrijk vinden en organiseren, ontstaan? Lukt het de professionals hier ruimte voor te laten, of zijn we toch weer snel geneigd het voor anderen te organiseren?!

A. Casus Trefpunt in de wijk, Zoetermeer. Hoe is de verantwoordelijkheid voor en het eigenaarschap van een maatschappelijk trefpunt vanuit een professionele organisatie over te dragen aan het initiatief van burgers?

PROJECTENBRIGADE
VRIJPLAATS
VOOR
VERANDERING

Suggesties uit de bijeenkomst:

- zorg dat de wijk er echt voordeel van heeft, dat je niet alleen wat vraagt van bewoners (gevoel verwoord door een van de deelnemers: 'wordt ik als bewoner niet in de valkuil gelokt?!') zorg voor wederkerigheid, anders is het effect alleen substitutie. Welk aanbod kunnen Middin en Vidomes doen naar actieve burgers? Samenwerking met de gemeente: is er een coördinator voor de wijk?
- Peil de ambities van beide organisaties over de overdracht naar de buurt; tijdspad, financiering, doelen. Zijn er revenuen voor de buurt, individuele bewoners? Zoek vandaar naar extrinsieke en intrinsieke motivatie om mensen/groepen gericht aan te spreken op hun behoefte.
- Inzake de overdracht; wat is de ambitie mbt inzetten van professionals t.o.v. vrijwilligers?
- interactie: Start bijeenkomst met bewoners uit de omliggende wijk om te vertellen over dit idee. Bouw aan contacten met en tussen mensen en organisaties die in de wijk actief zijn. Wie met wie koppelen, wie hebben gedeelde of overlappende belangen. (bijv. Stichting MOVE; www.stichtingmove.com studenten en kinderen in wijk aan elkaar koppelen voor studiewerk en coaching)
- maak mooie combinaties: bijv. senioren en huiswerkhulp
- begin bij de bestaande clubs/verenigingen die er al zijn: Zijn er ook andere verenigingen actief in de wijk waarmee kan worden samengewerkt? Sport, welzijn, na schoolse activiteiten, arbeid.
- voorbeelden: Humanity in action, Resto van Harte, weekendschool R'dam, voorleesexpress (levert op: 1. Wederzijds enthousiasme, ook op school. 2. Leren over taalverwerving. 3. Ontmoetingen met anderen.)
- organiseer leuke activiteiten, voor en door burgers (wegblijven van de regeltjes) met bij voorkeur een concreet resultaat. Voorbeeld het ontwerpen van speeltoestellen voor de wijk.
- het gezamenlijk eten, en wat anders dan anders eten, kan een goed bindmiddel zijn. Zeker voor de oudere doelgroep.
- bedenk goed van te voren welke doelgroep, met welke belangen en waarom bij elkaar gebracht worden. Begin met 1 activiteit.
- gebruik een aanpak voor coördinatie, sluit aan evt. aan bij vrijwilligersbanken en/of platforms voor vraag en aanbod, facebook?
- wie voelt zich waar verantwoordelijk voor? Zorg er voor dat je de 'ballast' van het organiseren weg neemt en puur op de activiteit richt. (opm. sommige buurtbewoners vinden vergaderen juist weer geen punt) zorg dat je ook andere doelgroepen 'verleid', denk bijvoorbeeld aan drukke tweeverdieners
- let goed op de verhoudingen, zeker bij de inzet van gehandicapten, zorg voor eerlijke verwachtingen en zorg voor ondersteuning in het omgaan met elkaar (de verschillen).
- ...
- ...

B. Pitch van 'De lamel', Anna van Hattem <naam en link invoegen.>

PROJECTENBRIGADE
VRIJPLAATS
VOOR
VERANDERING

Door middel van antropologisch onderzoek zichtbaar maken van informele netwerken, concreet in 'De Lamel', een complex met 482 sociale huurwoningen. Op meerdere plekken in Europa wordt vergelijkbaar onderzoek gedaan, zodat er goed vergelijkingsmateriaal ontstaat en patronen zichtbaar kunnen worden gemaakt.

Suggesties uit de bijeenkomst:

- wat is het gezamenlijk belang?
- wat kan je nu al doen, denk aan energie, oppas, etc.
- kunnen mensen elkaar interviewen? Door het onderzoek zelf de participatie bevorderen (zelfanalyse bijvoorbeeld). Golden circle van Sinek
- laat je verassen!
- suggesties: Tonkens/Mandy de Wilde, Uva
- www.hetnieuwetussen.nl
- maak het 'agile', in een continu proces, ontwikkel jezelf, maak geen structuur van buitenaf.
- voorbeelden: 'running dinner', doorgeef camera, ...
- ...
- ...

C. Pitch Van transitie naar transformatie: 'Een brede beweging in de zorg'; een brede maatschappelijke dialoog

Mees de Lind van Wijngaarden stelt het volgende voor: De transities in de zorg, het hele sociale domein, lopen door de hele samenleving heen. Het is voor iedereen relevant, terwijl die verbindingen nu de transformatie nog niet vormgeven. Daarom het voorstel om met de gemeente A'dam, pakhuis de Zwijger, een brede maatschappelijke dialoog te starten met veel interactie, waardoor verbindingen op alle niveaus ontstaan als gezonde basis voor de transformatie die we voor ogen hebben.

Suggesties uit de bijeenkomst:

- sluit aan bij uitdagingen die er nu zijn! problemen die nu opgelost moeten worden.
- <hier ontbrak ons de tijd om verder te praten, einde van de sessie: wie wil aanhaken, laat het weten!>
- ...
- ...

PROJECTENBRIGADE
VRIJPLAATS
VOOR
VERANDERING

Deelnemerslijst:

Naam
Erna Bosschart
Arjan Biemans
Erwin Derks
Nel Barendsen
Wendy Otten
Johan Vonk
Hester van Zwet
Anna van Hattem
Maaïke Miedema
Maria van der Harst
Mees de Lind van Wijngaarden
Wilfred Repko
Celine Martens
Mariska van der Deen
Klaas Postma
Asha Nagesser